

Initiatiefvraag

Opgroeien en opvoeden

---

1 Subsidievraag

1.1 Beschrijving van de huidige (kompas)koers

Koers 1.1: Meer jeugd groeit op in een veilige omgeving

Ieder kind heeft recht op een veilige omgeving om ongestoord te kunnen opgroeien. Dit is de basis voor een kind om zich optimaal te ontwikkelen en op te groeien tot een zelfredzame inwoner die positief bijdraagt aan de samenleving. Om dat te bereiken is er voor kinderen en jongeren een kansrijke, veilige en gezonde situatie nodig in en om het gezin. Opvoedondersteuning, jongerenwerk en jeugdhulp dragen daar aan bij, net als veilige speelplekken en veilige wijken waar overlast wordt tegengegaan. Er ligt een focus op preventie, vroegtijdig signaleren en zorgen voor een effectief hulpaanbod dat het probleemoplossend vermogen versterkt en kinderen daar waar het kan thuis laat opgroeien. Ouders zijn primair verantwoordelijk. Daarnaast is er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een veilige omgeving om op te groeien in de keten tussen ouders, informeel sociaal netwerk en professionals, zoals onderwijs, zorg en politie.

Koers 1.5: Meer inwoners met een gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl draagt bij aan een goede participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Een gezonde leefstijl begint op jonge leeftijd en is ook op latere leeftijd van groot belang. Centraal staat vroegtijdige signalering bij ongezonde leefstijl, kennis deling over gezonde leefstijl en het optimaal benutten van de openbare ruimte en sportfaciliteiten.

1.2 Huidige situatie

In Leidschendam-Voorburg wonen 14.523 kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 18 jaar (19% van de bevolking).¹ Er zijn 11.036 gezinnen met kinderen. Van de kinderen in Leidschendam-Voorburg groeit 18% op in een éénoudergezin. Er zijn daarbij grote verschillen tussen de wijken: in Voorburg-Midden, De Heuvel/Amstelwijk en Prinsenhof groeit 30 tot 34% op in een éénoudergezin.²

Het rapportcijfer dat gemiddeld gegeven wordt aan voorzieningen/activiteiten voor jongeren in Leidschendam-Voorburg was in 2017 een 6,7.³ In 2018 maakte 11,5% van alle jeugdigen in Leidschendam-Voorburg gebruik van jeugdhulp (2017: 10,3%).⁴ In 2016 zijn er 564 incidenten betreffende jongerenoverlast geregistreerd.⁵

Er is over het algemeen voldoende preventief aanbod rondom opvoeden en opgroeien in de gemeente. De grootste winst is te behalen met ordenen, meer verbinden en bekendmaken van het

---

¹ Cijfers per 1 januari 2018, CBS.

² Wijkatlas Leidschendam-Voorburg, 2018.

³ Wijkatlas Leidschendam-Voorburg, 2018.

⁴ CBS; aantal jeugdigen in jeugdhulp Nederland 2018 11,7%, 2017: 11,2%.

⁵ Politie regio Haaglanden.

beschikbare aanbod voor ouders, jongeren en vooral ook professionals.⁶ De afgelopen jaren is hier al fors in geïnvesteerd. Resultaat hiervan is een gezamenlijk jeugdpreventiekader en de community '(Op) Tijd voor jeugd', een innovatieve werkvorm gericht op preventie, samenwerking (organisaties onderling, verticaal in de keten en horizontaal) en het opstarten van veelbelovende initiatieven.⁷ De inwoners merken dit doordat er minder over hen en meer met hen wordt gesproken over wat hun vraag is, hun eigen rol en welke ondersteuning hier op aansluitend geboden kan worden.⁸ Nadere verbeterpunten zijn de samenwerking tussen de geïndiceerde jeugdhulp en het vrij toegankelijk aanbod en het naar voren halen van geïndiceerde jeugdhulp. Er zijn geen algemene gegevens bekend over de tevredenheid van inwoners met het aanbod van preventieve jeugdhulpvoorzieningen.⁹

De gemiddelde gezondheid van inwoners van Leidschendam-Voorburg is vergelijkbaar met elders in Nederland. Inwoners met een lager inkomens- en opleidingsniveau zijn gemiddeld minder gezond. Dit leidt tot meer gebruik van eerste- en tweedelijnszorg en tot minder veerkracht. Ruim driekwart van de inwoners beoordeelt de eigen gezondheid als (zeer) goed. In de wijken Voorburg Midden, Prinsenhof en De Heuvel/Amstelwijk ligt dit aandeel lager en geeft (ruim) een derde van de bewoners aan de eigen gezondheid als matig tot slecht of zelfs zeer slecht te beschouwen.¹⁰

1.3 Vraagstelling

Centraal staat:

- Zorgdragen voor een veilige en goede start al vanaf vóór de conceptie
- Signaleren, normaliseren en de-medicaliseren van opvoed- en opgroei problemen en stoornissen
  - Zorgdragen voor meer kennis en vaardigheden over opgroeien en opvoeden en signaleren bij jeugd, ouders/opvoeders (het systeem), vrijwilligers en professionals
  - Laagdrempelig en vraaggericht aanbod op de vindplaatsen van de doelgroep, zoals op school, thuis, op de opvang, in de buurt
  - Evenwicht en onderlinge samenhang in het continuüm van preventie tot zware interventies per probleemgebied/ leeftijdsgroep, multidisciplinair waar nodig (anticiperen op risicofactoren, acteren op signalen, reageren op lichte problematiek, reageren op problematiek)
- Versterken van het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en het systeem waar het kind in opgroeit
  - Het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven
  - Stimuleren van de sociale veiligheid op scholen (pesten, weerbaarheid en social media)

---

⁶ Naar een adequaat voorzieningenniveau in Leidschendam-Voorburg, JSO, juni 2014 en Ex-ante meting voorliggend veld, Regioplan, juni 2018.

⁷ Zie "Tekenen voor jeugdpreventie kleurboek", mei 2017 en "(Op) Tijd voor jeugd finishboek", maart 2018

⁸ Dus: 'één gezin, één plan', meer samenhang, dichtbij, minder doorverwijzingen, meer integraal. Zie bijvoorbeeld het "Implementatieplan 2018 Complexe Scheiding gemeente Leidschendam-Voorburg, "Scheiden? Samen sta je sterk."

⁹ Er is wel een cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd ten aanzien van de geïndiceerde jeugdhulp, waar gezien de beperkte respons de resultaten niet geëxtrapoleerd kunnen worden naar de gehele doelgroep (Clientervaringsonderzoek jeugd 2016 gemeente Leidschendam-Voorburg, Menselijke Maat, juni 2017). En door organisaties wordt wel per interventie onderzoek gedaan naar de cliënttevredenheid

¹⁰ GGD Gezondheidsmonitor 2016.

- Het tijdig en toegankelijk verstrekken van (praktische) informatie voor jongeren die 18 gaan worden
- (ambulant) Jongerenwerk gericht op een zo groot en breed mogelijk bereik
- Kennis delen over gezonde leefstijl, vroegtijdig signaleren van een ongezonde leefstijl van kinderen en het plegen van interventies om tot een gezondere leefstijl te komen (incl. alcohol- en drugsgebruik en roken)
- Snel en klantvriendelijk toeleiden naar juiste hulp (duidelijk 'loket', warme overdracht en nazorg)
- Leveren van een bijdrage aan het versterken en verhelderen van de verbinding tussen onderwijs en zorg (beide kanten op)
- Uitvoeren van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en aandacht voor kinderrechten
- Ondersteunen bij de invoering van de Kindcheck GGZ door professionals in de volwassenen GGZ

Vanaf 2020 wordt er in het regionale samenwerkingsverband voor specialistische jeugdhulp (H10) gewerkt met resultaatsturing en -financiering in de vorm van profielen. Er kan daardoor sprake zijn van overlap tussen de activiteiten die binnen deze initiatievraag vallen en activiteiten die binnen de profielen wordt ingezet door een hoofdaannemer binnen de geïndiceerde jeugdhulp. Dubbele financiering moet hierbij voorkomen worden.

1.4 Beoogde maatschappelijke effecten

- Opvoed- en opgroeiproblematiek wordt voorkomen
  - Jeugd, ouders, vrijwilligers en professionals hebben meer kennis en vaardigheden over opgroeien en opvoeden
  - Laagdrempelige, toegankelijke en vraaggerichte opvoed- en opgroei informatie is op vindplaatsen van de doelgroep beschikbaar
  - Er is een sterker opvoedkundig klimaat in de wijken, buurten, op kinderopvang, scholen en (sport)verenigingen enzovoort
  - Er is een veilige en goede start al voor de conceptie
- Opvoed- en opgroei problemen en stoornissen worden vroeg gesignaleerd en opgepakt
  - Professionals en vrijwilligers beschikken over kennis en vaardigheden m.b.t. opvoed- en opgroei problemen
  - Er is een goed functionerende keten van onderwijs, jeugdgezondheidszorg kinderopvang, gemeente, welzijn, zorg, huisartsen, politie en jeugdbescherming enzovoort
- Een effectief hulpaanbod gericht op het versterken van probleemoplossend vermogen en laten opgroeien van kinderen in de thuissituatie
  - Er is een dekkend ondersteuningsaanbod voor (veelvoorkomende) problematiek
- Ouders en kinderen maken gezonde keuzes
  - Gezinsleden sporten en bewegen meer
  - Gezinsleden eten en drinken gezonder

- Gezinsleden ervaren een groter mentaal welbevinden
- Gezinsleden roken minder en gebruiken minder alcohol/drugs

1.5 Aanvullende uitgangspunten

In aanvulling op de algemene uitgangspunten die zijn opgenomen in de regeling gelden bij deze vraag de volgende uitgangspunten:

Effectief en vraaggericht

Er wordt zorggedragen voor ouder- en kindparticipatie in de ontwikkeling en evaluatie van het aanbod aan activiteiten en ondersteuningsvormen, gericht op de behoeften van gezinnen in de gemeente. Vraaggericht betekent niet alleen kijken naar de vraag die gesteld wordt, maar juist ook naar de vraag die niet gesteld wordt. Organisaties maken in het uitvoeringsplan duidelijk hoe en op welke moment zij de ouders en kinderen willen betrekken. Waar meerdere opties zijn, wordt de voorkeur gegeven aan bewezen effectieve interventies¹¹.

Community (building)

De community '(Op) Tijd voor jeugd' wordt voortgezet om zo de samenwerking tussen de organisaties aan de subsidietafel en daarbuiten te faciliteren en te verbeteren. Er wordt horizontaal en verticaal samengewerkt in de keten. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking, initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken die niet aan de subsidietafel zitten.

Systeemgerichte aanpak

Er wordt gewerkt vanuit één gezin, één plan met alle betrokkenen bij een kind/gezin. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij zorgen voor samenhang in aanpak/ interventies en een goede aansluiting tussen lichte en zware hulpverlening (op- en afschalen) en zo het aantal hulpverleners binnen één gezin beperken.

Eigen kracht

Er wordt uitgegaan van de kracht van inwoners en hun netwerk, waarbij de motivatie en mogelijkheden centraal staan. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij vaardigheden en het herkennen van signalen aanleren aan jongeren, hun ouders, maar ook de rest van de omgeving (zoals trainers bij een (sport)vereniging en leerkrachten) en informele voorzieningen (vrijwilligers, peerouders, ontmoetingen tussen ouders of jongeren)

Maatwerk voor kwetsbare doelgroepen

Deze initiatievraag richt zich op alle kinderen en hun ouders/opvoeders in de gemeente. Echter soms zal er specifieke en/of intensieve aandacht nodig zijn voor bepaalde kwetsbare groepen. Sommige groepen dienen meer intensief gezocht, geïnformeerd of begeleid te worden. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk welke doelgroepen zij onderscheiden en hoe zij hun aanpak hierop afstemmen.

---

¹¹ Databank effectieve interventies van het NJI.

Actuele maatschappelijke ontwikkelingen

Bij de subsidie-uitvraag hoort ook dat u inspeelt op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Het is mogelijk dat tijdens de uitvoering nieuwe ontwikkelingen zich voordoen waar u rekening mee houdt, in overleg met de subsidieverlener.

Combinatiefunctionarissen

Bij het opstellen van het uitvoeringsplan worden meer (of extra) combinatiefunctionarissen gecreëerd conform de Brede Regeling Combinatiefuncties. Over het geheel van de tafels moet het totaal aantal fte 18,12 bedragen, daarvan zijn er nu al 10,35 fte gerealiseerd. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan wordt gezamenlijk door gemeente en partners per tafel onderzocht hoeveel fte er per tafel gerealiseerd kan worden. Mocht dit niet leiden tot de 18,12 fte, dan wordt de hoeveelheid te realiseren fte over de tafels verdeeld.

Privacy

De privacy van onze inwoners wordt te allen tijden gewaarborgd. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij hieraan vormgeven en anticiperen hierbij op risicofactoren.

2. Afbakening subsidievraag

2.1 Buiten de subsidievraag

Buiten de subsidievraag valt:

- Bieden van geïndiceerde jeugdhulp
- Voeren van casus- en procesregie voor multiproblem gezinnen
- Bieden van (passend) onderwijs en kinderopvang
- Inrichten van veilige speelplekken en veilige wijken
- Zorgen voor rust en veiligheid in de wijken
- Vergroten van veiligheid door het ontwerp van publieke ruimtes

2.2 Kaders

- Jeugdwet
- Verordening Jeugdhulp gemeente Leidschendam-Voorburg
- Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Leidschendam-Voorburg
- Nadere regels Jeugdhulp gemeente Leidschendam-Voorburg
- Omgevingswet
- Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)
- Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (besluit oab)
- Preventieakkoord (landelijk)
- Sportakkoord (landelijk)
- H10 (inkoop)beleid
- Convenant Jeugdgezondheidszorg ZHW
- Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Haaglanden (GGD)
- Sociaal Kompas
- (Op) Tijd voor jeugd

- Beleidsvisie jongerenwerk
- De Lokale Educatieve Agenda (LEA) en bijbehorende jaarplannen
- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs SPPOH en SWVVO vastgesteld in het OOGO. Er wordt tevens aangesloten op de door Rijswijk en Den Haag gemaakte afspraken in het kader van de aanbesteding SMW+.
- Actieprogramma Kansrijke Start

3. Monitoring

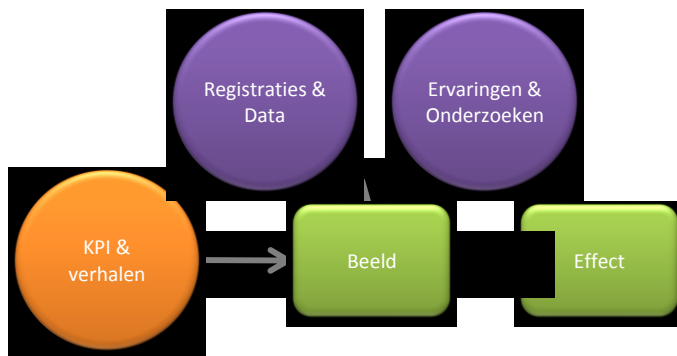
Om een goed beeld te krijgen van het effect van de inzet op de in 1.2 benoemde maatschappelijke effecten, moeten de resultaten per tafel worden gemonitord. Door verschillende soorten informatie van verschillende niveaus naast elkaar te leggen ontstaat er een beeld van het effect op het maatschappelijk effect.

De verschillende soorten informatie zijn:

- Data uit bestaande registraties
- Data uit onderzoeken waarin ervaringsgegevens zijn opgenomen
- Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) & verhalen van de uitvoerende organisaties

De verschillende niveaus van informatie zijn:

- Wijkniveau
- Gemeentelijk niveau
- Landelijk niveau

De werkwijze:

De gemeente volgt de onderdelen “registratie en data” en “ervaringen en onderzoeken”. Daartoe monitort de gemeente een aantal specifieke indicatoren, deze staat hieronder beschreven in 3.1 en 3.2. Gezamenlijk met de organisaties wordt de monitoring van de resultaten van de organisaties opgesteld d.m.v. KPI's en verhalen (tellen en vertellen). Deze indicatoren worden door de organisaties gemeten en gerapporteerd.

Over het resulterende beeld gaan we periodiek met elkaar in gesprek op basis van een analyse: we volgen in welke mate activiteiten bij dragen aan de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen. Het doel is dat tafels hiervan leren en hun inzet waar nodig bijstellen. Blijkt dat de tafel meerjarig niet in staat is om te leren dan kan het uitvoeringsplan worden bijgesteld door het

college.

3.1 Data en registraties

- Verwijzingen en aard van de problematiek per huisartsenpraktijk door Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd (POH-Jeugd)
- % jongeren in geïndiceerde jeugdhulp

3.2 Ervaringen en onderzoeken

- GGD-gezondheidsmonitor 2018. O.a.
  - Verbetering van de elementen van een gezonde leefstijl
  - Verbetering bij inwoners van score spindigram 'Positieve Gezondheid' (GGD & Wijkatlas). Zes gezondheidsdimensies (lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen, dagelijks functioneren) om het 'gezondheidswelzijn' te meten
- Wijkatlas:
  - Hoogte rapportcijfer voorzieningen/ activiteiten voor jongeren
- Cliëntervaringsonderzoek Jeugd (CEO)/ Menselijke Maat
- Gesprek met partners in de keten die niet aan tafel zitten, over het functioneren van de keten
- Gesprek met geïndiceerde jeugdhulp over de randvoorwaarden voor afschaling
- Gesprek met Participatieraad over relevante signalen inzake koers 1.1 en 1.5

3.3 Kpi's en verhalen

Gezamenlijk met de organisaties wordt bepaald welke prestatie-indicatoren en verhalen worden verzameld om de resultaten te monitoren. Dit wordt aangegeven in het uitvoeringsplan. Daarbij is het uitgangspunt dat voor verschillende activiteiten minimaal inzicht ontstaat in de grootte van de doelgroep, het daadwerkelijke bereik van de activiteit, en het verschil dat de activiteit maakt in het leven van de doelgroep (incl. de tevredenheid).

De wijze waarop de organisaties per tafel tellen en vertellen, moet voor het totaal van de tafels leiden tot een compleet en complementair beeld. Hiervoor zullen door de gemeente gezamenlijke verbindingsbijeenkomsten tussen de tafels worden georganiseerd, om zo samen tot een dekkende monitoring te komen.

4. Financiële uitgangspunten

Het **subsidieplafond** voor de tafel Opgroeien en Opvoeden bedraagt voor **2020 € 3.608.601**.

Van dit bedrag zijn de volgende bedragen geoormerkt:

- € 1.437.675 voor wettelijke taken in het kader van de jeugdgezondheidszorg
- € 142.700 voor het rijksvaccinatieprogramma door JGZ-ZHW
- € 8.775 voor de in 2020 doorlopende voorzorgtrajecten die in 2019 reeds gestart zijn
- € 31.050 voor het passend onderwijs deel van SMW (bijdrage SPPOH)
- € 2.522 voor de regionale inzet door Villa Pinedo op complexe scheidingen
- € 8.790 voor de regionale inzet door het Kenniscentrum Kind en Scheiding

€ 26.304 voor de JOGG (jongeren op gezond gewicht)-regisseur

Totaal geormerkt: **€ 1.657.816**

Totaal nog te besteden **€ 1.950.785**

Van het hier genoemde bedrag is 90% direct te besteden en wordt van u verwacht dat u tenminste **10%** hiervan **reserveert voor innovatie**, maatschappelijke ontwikkelingen en gewijzigde of onvoorziene omstandigheden. Dit betreft **minimaal € 195.078,50 aan reservering**.